

Młodzieżowy
TEATR
WŁĄCZAJĄCY

Przewodnik **po metodzie**

WYDAWCA:

Muzeum Wojska w Białymstoku
ul. Jana Kilińskiego 7
15-089 Białystok
www.mwb.com.pl

Opracowanie merytoryczne: Ewelina Sarosiek
Scenariusze warsztatów i opracowanie materiałów edukacyjnych
do przewodnika: Katarzyna Piwońska, Marzena Wilczko
Opracowanie graficzne: Marcin Żukowski
Fotografie: Piotr Ejsmont, Szczepan Skibicki

Konsultacje merytoryczne:
Mateusz Budzyński, Jacek Gregorczyk, Marzanna Karpowicz, Monika Lićwinko,
Agnieszka Makiewicz, Małgorzata Matejczyk, Jarosław Purta

Strona internetowa projektu: www.mwb.com.pl/teatr

Wydawnictwo powstało w ramach projektu „Młodzieżowy teatr włączający”, realizowanego w ramach Programu Kultura Dostępna dofinansowanego ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury.

Materiały dostępne na licencji CC BY SA Uznanie autorstwa – Na tych samych warunkach.

Białystok 2024

Jako zespół Muzeum Wojska w Białymstoku realizujemy różnorodne przedsięwzięcia kulturalno-edukacyjne skierowane do różnych grup odbiorców. Tym razem do projektu „Młodzieżowy teatr włączający” zaprosiliśmy młodzież z niepełnosprawnością intelektualną, stwarzając jej przestrzeń do aktywnego zaangażowania w teatralną twórczość. Na drodze interdyscyplinarnych warsztatów udało się przygotować spektakl poświęcony tematyce wojennej. Młodzi ludzie byli czynnie zaangażowani na wszystkich etapach jego realizacji, poczynając od stworzenia scenografii i dialogów, na grze aktorskiej kończąc. Projekt był nie tylko edukacyjnym laboratorium, ale również sposobem na rozwijanie empatii i zrozumienia dla osób z niepełnosprawnościami. Zaprezentowany podlaskiej publiczności spektakl jest dowodem tego, że teatr może być narzędziem integracji społecznej.

Kultura to przestrzeń, która powinna być dostępna dla wszystkich. Dzięki edukacji włączającej osoby ze szczególnymi potrzebami zyskują możliwość uczestnictwa w życiu kulturalnym, co przyczynia się do ich rozwoju i integracji społecznej: mają szansę kształtować swoje umiejętności w sposób dostosowany do ich indywidualnych potrzeb. Twórcze działania, takie jak warsztaty historyczne i teatralne, stymulują ich rozwój poznawczy, emocjonalny i społeczny. Umożliwiają wyrażanie siebie, wzmacniają poczucie własnej wartości i budują pewność siebie. Włączanie osób z niepełnosprawnościami w aktywności kulturalne nie tylko wzbogaca ich życie, ale również uwrażliwia resztę społeczeństwa na ich potrzeby i talenty. Tego rodzaju inicjatywy pokazują, że kultura może być mostem, który łączy, edukuje i inspiruje. Dzięki wspólnym projektom uczymy się wzajemnego szacunku i zrozumienia, co jest fundamentem budowania otwartego i zrównoważonego społeczeństwa. Każdy młody człowiek, niezależnie od swoich możliwości, zasługuje na miejsce, w którym może się rozwijać, marzyć i tworzyć.

Niniejsza publikacja, która powstała w ramach projektu kilka kluczowych funkcji. Przede wszystkim dokumentuje cały przebieg przedsięwzięcia, ukazując etapy jego realizacji oraz zaangażowanie osób uczestniczących. W publikacji znajdują się szczegółowe opisy konkretnych metod i przykładów działań, które okazały się efektywne w pracy z młodzieżą z niepełnosprawnością. Dodatkowym atutem publikacji jest zawarty na końcu scenariusz spektaklu, który powstał na podstawie doświadczeń zdobytych podczas projektu. Scenariusz jest zaprojektowany w taki sposób, aby można go było elastycznie dostosować do potrzeb i możliwości danej grupy. Dzięki temu, nauczyciele i opiekunowie mogą łatwo zaadaptować go do swoich warunków i wykorzystać jako inspirację do realizacji własnych projektów teatralnych.

WARSZTAT I

Ruch

prowadząca Dorota Baranowska

Warsztaty teatralne dla młodzieży były pełne energii i twórczego zaangażowania. Prowadząca wprowadzała ćwiczenia, które pomagały młodzieży zrozumieć znaczenie postawy ciała, gestów i mimiki w przekazywaniu emocji. Zajęcia wprowadzały grupę w podstawy tańca współczesnego oraz kontakt improwizacji. Oprócz pracy nad świadomością ciała i współpracy z partnerem, osoby uczestniczące w warsztatach zdobyły podstawowe umiejętności tworzenia krótkich wypowiedzi w konwencji teatru tańca.

WARSZTAT II

Historia

prowadząca Marzena Wilczko

Prowadząca poruszała tematy dotyczące konfliktów międzyludzkich i międzypaństwowych. Młodzież zastanawiała się nad tym jak konflikt zmienia życie ludzi, a jak wojna wpływa na losy państw. W oparciu o przykłady z historii dyskutowała o przyczynach i konsekwencjach wojen. Na muzealnych ekspozycjach odnajdywała obiekty symbolizujące konflikty w różnych wymiarach. Warsztaty zakończyły się rozmową o tym, co może zrobić każdy z nas aby zapobiegać konfliktom.

WARSZTAT III

Lalka

prowadząca Paula Czarnecka

Warsztaty miały na celu zapoznanie młodzieży z technikami lalkowymi w pracy aktora. Grupa dowiedziała się, czym jest teatr lalkowy i jak różni się od tradycyjnego teatru aktorskiego. Prowadząca wprowadziła młodzież w świat lalek teatralnych, pokazując ich różne rodzaje. Każda lalka wymagała innej techniki animacji, co dodawało dodatkowego wyzwania i zabawy. Młodzież uczyła się, jak ożywiać lalki poprzez ruchy dłoni, nadgarstków, a także całego ciała. Jednym z najbardziej angażujących elementów warsztatów było tworzenie scen konfliktów i zgody. Osoby uczestniczące, używając lalek, odgrywały sceny kłótni, negocjacji i pojednania.

WARSZTAT IV

Historia

prowadząca Marzena Wilczko

W trakcie spotkania w Muzeum Wojska w Białymstoku grupa zastanawiała się nad przyczynami i skutkami konfliktów wojennych, zarówno dla państw, jak i ludzi. Próbowała odpowiedzieć na pytania: dlaczego wybuchają wojny? czy zawarcie pokoju zawsze oznacza koniec wojny dla zwykłych ludzi? Wśród dźwięków wojny poznawała obiekty prezentowane na wystawie poświęconej I wojnie światowej. Część zajęć poświęcona była współczesnym konfliktom. Młodzież prześledziła miejsca, gdzie dziś toczą się wojny.

Warsztat V Piosenkopisanie

prowadząca Karolina Czarnecka

Podczas warsztatów młodzież poznawała zasady tworzenia piosenek. Na początku zapoznała się z podstawowymi elementami komponowania piosenek. Prowadząca wyjaśniła, jak ważne są melodia i tekst w tworzeniu spójnego utworu. Młodzież dowiedziała się o różnych częściach piosenki, takich jak wstęp, zwrotka i refren. Grupa pracowała nad własnymi tekstami piosenek. Zaczęła od burzy mózgów zapisując wszystkie swoje pomysły na temat wojny i pokoju. Kiedy inspirowany tekst był gotowy, osoby uczestniczące zaczęły eksperymentować z melodiami. Dla wielu z nich była to pierwsza okazja do wyrażenia siebie poprzez muzykę i tekst.

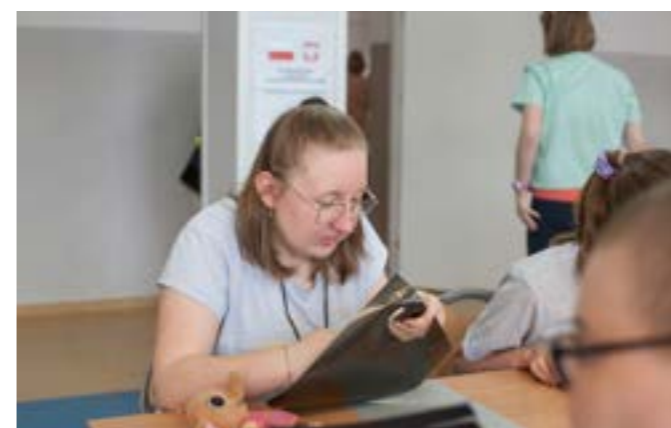

WARSZTAT VI Sztuki plastyczne

prowadząca Maria Żynel

Na początku spotkania młodzież dowiedziała się, czym jest scenografia. Prowadząca przedstawiła, jak dekoracje i rekwizyty mogą tworzyć atmosferę i wspierać narrację teatralną. Następnie każda osoba wykonała własny rekwizyt z papieru – order. W dalszej części zajęć młodzież przystąpiła do tworzenia wielkoformatowej pracy plastycznej ukazującej, czym dla niej jest wojna. Wykorzystano farby i spreje, aby wyrazić swoje emocje i przemyślenia. To ćwiczenie wymagało współpracy i komunikacji. Każdy mógł dodać coś od siebie, co sprawiło, że praca była pełna różnorodnych perspektyw.

SCENARIUSZE WARSZTATÓW

Zaprezentowany w ramach projektu „Młodzieżowy teatr włączający” spektakl pod tytułem „Wróg” miał formę pokazu pracy powarsztatowej. Co to znaczy? Młodzież uczestnicząca w projekcie brała udział w warsztatach, podczas których wspólnie zastanawiała się nad różnymi kwestiami związanymi z wrogością, konfliktem, wojną i pokojem i szukała dla swoich obserwacji teatralnej formy wyrazu. Materiał wypracowany w ramach spotkań pozwolił na stworzenie scenariusza działań scenicznych, który oddaje to, czym zajmowała się razem grupa. W takiej pracy nie chodzi więc o to, by powstał dopracowany pod każdym względem spektakl, ale by przygotować wydarzenie, które da publiczności wgląd w doświadczenie pracującego razem zespołu – pozwoli pokazać przebytą drogę i podzielić się swoimi rozpoznaniem. Może ono być zbiorem luźno powiązanych ze sobą scen, etiud, szkiców scenicznych – ważne, by oddawało to, czym żyli uczestnicy i uczestniczki działań. Pokaz pracy powarsztatowej nie jest „zamkniętym dziełem”, ale raczej formą otwartą na to, by wchodzić z nią w dialog. Taki rodzaj pokazu służy bowiem przede wszystkim uruchomieniu dyskusji wśród publiczności o podejmowanym zagadnieniu, ale jest też okazją do opowiedzenia innym o tym, czym zajmowała się grupa warsztatowa i świętowania efektów podjętych wspólnie twórczych działań.

W dalszej części znajdziesz scenariusz spektaklu „Wróg” opracowany przez Paulę Czarnecką i Karolinę Czarnecką na podstawie materiałów ze spotkań – jeśli chcesz, możesz go zainscenizować wspólnie ze swoją grupą. Oprócz tego zamieszczamy sześć konspektów zajęć: możesz je wykorzystać jako formę przygotowania do tej inscenizacji lub na podstawie Waszych spotkań opracować własny materiał sceniczny, dzięki któremu przygotujecie swoją wersję pokazu pracy warsztatowej. Każdy konspekt można też wykorzystać jako samodzielną lekcję. Dopasuj sposób pracy do Waszych potrzeb i zainteresowań!

Jak prowadzić te zajęcia?

- w rozmowie daj przestrzeń do różnicy zdań: bardzo ważne, żeby mogły w niej zaistnieć odmienne punkty widzenia – im bardziej otwarta będzie Wasza dyskusja, tym chętniej osoby będą w niej zabierać głos, a dzięki temu szerzej uda się Wam przyjrzeć omawianemu zjawisku;
- zachęcaj osoby do dzielenia się uzasadnieniami swojego zdania – dzięki temu będziecie mogli pełniej rozumieć swoje perspektywy;
- w działaniach kreatywnych nie skupiaj się na ocenie artystycznej, ale zaufaj mądrości grupy i temu, że wspólne działania mogą przynieść rezultaty, na które nikt nie wpadłby sam. Zapraszaj grupę do zabawy formą, szukania znaczeń, interpretacji – pozwól doświadczyć nieskrępowanej ekspresji;
- zaznaczaj wszystkie momenty, w których zaczyna się twórcza zabawa, a uczestnicy i uczestniczki stają się postaciami/rzeźbami i te, w których wychodzą z tych ról – ważne, by wszyscy mieli świadomość, co odbywa się w polu sztuki, a kiedy wypowiadają się w swoim własnym imieniu;
- daj swobodę w działaniu i wypowiedzi – niech każda osoba uczestniczy w Waszej pracy takim stopniu w jakim jest gotowa się zaangażować;
- jeśli chcesz, możesz działać razem z grupą i być równoprawnym głosem w twórczej dyskusji – pamiętaj jednak, by podkreślać, że tak jak inni dzielisz się swoim zdaniem i doświadczeniem, a nie przekazujesz wiedzę;
- opieraj się na swojej znajomości grupy i jej możliwości – jeśli wiesz, że jakaś forma pracy może sprawić jej trudność, możesz dowolnie zaadaptować przebieg ćwiczenia tak, by pasował do potrzeb Twojego zespołu;
- jeśli planujesz pracować z grupą nad pokazem, na początku pracy poinformuj ją, że temu będą służyć Wasze spotkania i opowiedz, co jest tematem Waszej pracy. Wyjaśnij, że Wasze rozmowy pomogą w zbudowaniu scenariusza.

WARSZTAT I

Temat: Konflikt – czyli co?

Opis: Zajęcia przybliżają pojęcie konfliktu i związanych z nim haseł. Dają okazję do tego, by porozmawiać o różnych znaczeniach tego słowa i odnieść słownikowe terminy do własnego doświadczenia i otoczenia, w jakim funkcjonuje grupa. Pozwalają osobie prowadzącej rozpoznać, jakie znaczenia są przypisywane tym hasłom w grupie i dobrać dalsze metody pracy, w zależności od potrzeb.

Cel: Przygotowanie grupy na podjęcie pracy scenicznej związanej z zagadnieniem konfliktu. Zajęcia można też przeprowadzić jako samodzielną jednostkę lekcyjną pozwalającą pogłębić rozumienie słowa konflikt.

Materiały: taśma malarska, dwie kartki A4, marker.

Przebieg:

1. Wprowadzenie: wyjaśnij, że na dzisiejszym spotkaniu będziecie się zajmować tematem konfliktu. Zapytaj osoby uczestniczące, jak rozumieją to słowo. Wysłuchajcie wspólnie wszystkich odpowiedzi. Następnie zapoznaj grupę ze słownikowymi wyjaśnieniami tego terminu:
 - «przedłużająca się niezgoda między stronami»
 - «działania zbrojne będące wynikiem takiej niezgody»
 - «różnica między wartościami, postawami itp., której nie sposób usunąć»

Zapytaj grupę, czy może podać jakieś przykłady każdego z tych znaczeń słowa konflikt. Zastanówcie się wspólnie, co może być powodem dla tak rozumianego konfliktu. W razie trudności podaj grupie przykłady bliskie jej codziennemu doświadczeniu – dzięki temu łatwiej będzie jej uczestniczyć w dalszej części pracy.

Możesz poprowadzić to zadanie w parach, w których osoby rozmawiają o swoim rozumieniu słowa, a potem chętne duety dzielą się przykładami na forum.

2. Ankieta na żywo: Podziel salę na dwa pola (np. wyklejając na podłodze linię taśmą malarską). W jednym z nich umieść kartkę z dużym napisem tak – w drugim z napisem nie. Wyjaśnij, że będziesz zadawać pytania dotyczące konfliktów, a zadaniem osób jest udzielenie odpowiedzi TAK lub NIE przez zajęcie odpowiadającego jej miejsca w przestrzeni. To zadanie możesz dopasować do możliwości mobilności grupy (np. zamiast wydzielać pola rozdaj kartki w dwóch kolorach, które osoby będą podnosić). Listę pytań można dowolnie modyfikować – w zależności od tego, czego chcesz dowiedzieć się o grupie i do jakiej refleksji ją zaprosić:

- Czy wiesz, co to jest wojna?
- Czy wiesz, gdzie teraz na świecie trwają wojny?
- Czy wiesz, kto to jest „odwieczny wróg”?
- Czy wiesz, co to są „wrogie intencje”?
- Czy wiesz, co to znaczy „narobić sobie wrogów”?
- Czy wiesz, co to jest „iskra zapalna”?

- Czy wiesz, co to znaczy „widzieć w kimś wroga”?
- Czy wiesz, co to jest „konflikt interesów”?
- Czy wiesz, co pomaga zażegnać konflikt?
- Czy lubisz, kiedy w Twoim otoczeniu panuje zgoda?
- Czy zdarza Ci się mieć konflikty z innymi osobami?
- Czy uważasz, że umiesz wyciągać rękę do zgody?
- Czy wiesz, co to znaczy „ponad podziałami”?
- Czy Twoim zdaniem różnice zawsze prowadzą do konfliktu?
- Czy Twoim zdaniem podobieństwa mogą być przyczyną konfliktu?
- Czy Twoim zdaniem przemoc może stanowić rozwiązanie konfliktu?
- Czy Twoim zdaniem konflikty są w życiu nieuniknione?
- Czy Twoim zdaniem konflikt może przynieść coś dobrego?
- Czy według Ciebie można używać siły w słusznej sprawie?
- Czy według Ciebie dobrze jest być osobą ugodową?
- Czy według Ciebie łatwo jest się przyznać, że nie miało się racji?
- Czy wiesz, jaką rolę w konfliktach pełni mediator?

Po każdym z pytań zaprosz grupę do krótkiej rozmowy: poproś o uzasadnienie swoich odpowiedzi. W pytaniach wiedzy zaprosz osoby, które udzieliły odpowiedzi twierdzącej o podzieleniu się wiadomościami z resztą grupy. W razie potrzeby weryfikuj poprawność informacji.

3. Podsumowanie: na zakończenie poproś, by każda osoba powiedziała o jednej ważnej dla niej rzeczy związanej z konfliktem, którą zapamiętuje z dzisiejszych zajęć.

WSKAZÓWKA DLA OSÓB, KTÓRE CHCĄ PRZYGOTOWAĆ POKAZ:

Zapytaj grupę o możliwość nagrania lub zapisz hasła pojawiające się w rundzie podsumowującej: możesz je wykorzystać jako fragment scenariusza przyszłego przedstawienia w formie instrukcji obsługi konfliktu. Mogą się tu pojawić informacje o tym, czym jest konflikt, kiedy się pojawia, jak wpływa na ludzi itp. – możesz je zmienić w serię pytań i odpowiedzi.

WARSZTAT II

Temat: Jak zmienia się ciało w konflikcie?

Opis: Zajęcia koncentrują się na konflikcie i zgodzie jako przeciwstawnych kondycjach. Osoby biorące udział w zajęciach mogą doświadczyć tego kontrastu w pracy z ciałem – szukają form fizycznej ekspresji dla obu tych stanów i próbują opisać zmiany, które obserwują.

Cel: Celem zajęć jest pokazanie, że konflikt jak i zgoda są zjawiskami/stanami, które oddziałują na ludzi na poziomie fizycznym. Umożliwi to lepsze rozumienie procesów zachodzących we własnych ciałach, jak i odczytywanie sygnałów płynących z otoczenia. Ten rodzaj pracy sprzyja też budowaniu roli w pracy nad pokazem przez budowanie świadomości fizycznej ekspresji.

Materiały: aparat lub telefon z funkcją aparatu [opcjonalnie].

Przebieg:

1. Wprowadzenie: Zaczynaj spotkanie od wspólnej rozmowy w kole lub w parach. Poproś chętne osoby, by powiedziały, z jakich powodów ludziom zdarza się wpadać w złość, zdenerwowanie lub niechęć od innych (jeśli ktoś chce, może się odwoływać do własnego doświadczenia). Następnie zachęć grupę do wspólnego namysłu: w jakim momencie niechęć przeradza się w kłótnię, konflikt? Porozmawiajcie chwilę o tym, jakie inne emocje mogą towarzyszyć konfliktom – kiedy pojawia się w nich smutek, strach, duma, żal?
2. Ciało w konflikcie: Wyjaśnij, że w dalszej części zajęć skupicie się na tym, jak emocje związane z konfliktem mogą wpływać na nasze ciało. Poproś osoby, by przywołały w pamięci momenty, w których obserwowały osoby będące w konflikcie. Jak one wyglądały? Niech podzielą się swoimi pierwszymi skojarzeniami. Następnie poproście, by dwie osoby stanęły na środku i przyjęły pozycje ciała i wyraz twarzy zgodnie z tym, co pojawiło się w Waszych skojarzeniach. Czy powstała w ten sposób rzeźba oddaje Waszym zdaniem to, co dzieje się z osobami w konflikcie? Może należy jeszcze coś zmienić? Udzielcie potrzebnych wskazówek osobom, by zmieniły się w rzeźby. Na koniec tego ćwiczenia puśćcie na chwilę wodze fantazji i zastanówcie się, czego może dotyczyć niezgoda między tymi stworzonymi przez Was postaciami?

Zapytaj grupę, czy ich zdaniem może się zdarzyć, że konfliktu między ludźmi w ogóle nie widać – ale on istnieje?

3. Konflikt w moim ciele: zaprosz osoby uczestniczące do eksperymentu, w którym każdy będzie mógł zmienić się w rzeźbę osoby w konflikcie według własnego pomysłu. Wyjaśnij, że krok po kroku będziecie zmieniać wygląd wszystkich swoich części ciała skupiając się na tym, jak mogą one wyglądać u osoby skonfliktowanej z kimś. Stańcie w parach, by wykonywać swoje ruchy wobec innej rzeźby. Zadawaj kolejne pytania:

- Jak zmienia się Twoje czoło?
- Jak zmienia się wyraz Twoich oczu?

- Jak zmienia się układ Twoich ust?
- Jak zmienia się pozycja Twojej głowy?
- Jak zmienia się pozycja Twoich rąk?
- Jak zmienia się pozycja Twojego tułowia?
- Jak zmienia się pozycja Twoich ramion?
- Jak zmienia się pozycja Twoich bioder?
- Jak zmienia się pozycja Twoich nóg?

Kiedy wszyscy będą już w pozycjach, obejrzyjcie wszystkie figury i podzielcie się swoimi wrażeniami.

Następnie poproś, by każda z osób dokończyła zdanie: Poznasz, że jesteś w konflikcie, kiedy poczujesz w swoim ciele, że... (uzupełniając doświadczeniami z dzisiejszych zajęć).

Poproś teraz, by osoby skupiły się na tym, jak na ciało wpływa zgoda między osobami. Zdawaj kolejno te same pytania i za każdym razem niech osoby zmieniają swoją postawę ciała i wyraz twarzy. Kiedy będą w nowych pozycjach, poproś by dokończyły zdanie:

Poznasz, że zapanowała zgoda, kiedy poczujesz w swoim ciele, że... (uzupełniając doświadczeniami z dzisiejszych zajęć).

4. Na koniec zajęć zapytaj grupę o to, jak czuły się ich ciała w obu pozycjach – konfliktu i zgody. Co się zmieniło?

WSKAZÓWKA DLA OSÓB, KTÓRE CHCĄ PRZYGOTOWAĆ POKAZ:

W trzecim zadaniu dla porównania możesz wykonać trzy zdjęcia: przed rozpoczęciem indywidualnego działania ciałem, po stworzeniu rzeźb osób w konflikcie i po stworzeniu rzeźb dotyczących zgody. Zdjęcia pozwolą Wam porozmawiać o różnicach, ale też pomogą w pracy scenicznej – łatwiej będzie uruchomić wspomnienia z zajęć i wykorzystać inspiracje aktorskie podczas przygotowań do pokazu.

Jeśli masz zgodę grupy, nagraj lub zanotuj odpowiedzi pojawiające się jako dokończenie zadań: „Poznasz, że...”. Będziecie mogli je wykorzystać w scenariuszu przedstawienia jako elementy instrukcji obsługi konfliktu.

WARSZTAT III

Temat: : Jak wygląda przestrzeń konfliktu?

Opis: Grupa wchodzi od obserwacji świata zewnętrznego i tego, jak różne konflikty mogą oddziaływać na przestrzeń, w której się rozgrywają.

Cel: Celem zajęć jest zwrócenie uwagi na szersze oddziaływanie konfliktów: jak mogą one zmieniać otoczenie, w którym żyjemy. W planie teatralnym zajęcia pozwalają na szukanie tropów związanych z aranżacją przestrzeni w pokazie, który przygotowuje grupa.

Materiały: fotografie przedstawiające konflikty, kartki w formacie A3 lub A4 i różnorodne przybory plastyczne – mazaki, farby, pędzle, kolorowy papier, gazety, nożyczki, klej, bibuła, kredki, kolorowe długopisy, książka „Wróg” (autorzy: Serge Bloch i Davide Cali).

Przebieg:

1. Jak konflikt zmienia przestrzeń: Wyjaśnij grupie, że konflikt to coś, co wpływa nie tylko na zachowanie ludzi, ale też na przestrzeń, w której się dzieje. Przygotuj kilka zdjęć z miejsc konfliktów różnego rodzaju i rozdaj je (możesz w tym celu utworzyć pary lub trójki). Poleć, aby grupki porozmawiały o tym, co widać na zdjęciach: jak konflikty zmieniają te miejsca.
2. Konflikt w naszej sali: Zaproś grupę do eksperymentu w przestrzeni Waszej sali lekcyjnej – poleć, aby grupa wyobraziła sobie, że w tym dobrze im znanym miejscu działają dwa wrogie sobie obozy. Co powinno się zmienić w wyglądzie tego miejsca, żeby było widać, że przebywają tu dwie skonfliktowane grupy? Pracujcie w ten sposób, że kolejno każda z osób podaje pomysł na zmianę w przestrzeni i jej uzasadnienie (dlaczego uważa, że jest to oznaka konfliktu), a następnie wspólnymi siłami dokonujecie tego rodzaju zmiany. Jeżeli jakaś zmiana będzie się wiązała ze zniszczeniem obiektów znajdujących się w Waszej sali, docień słuszność tego pomysłu i wyjaśnij, że nie możecie tego zrobić, ale możecie poszukać sposobu na zaznaczenie tej zmiany w sposób umowny (np. hasłami – „ta szyba jest wybita”). Jeżeli zmiany są odwracalne, pozwól grupie ich dokonać. Pracujcie aż do wyczerpania pomysłów.

Jeżeli zadanie przysparza kłopotów grupie – możesz zainspirować ją własnym pomysłem: np. mówiąc: „Moim zdaniem w miejscu, w którym są dwa wrogie obozy, krzesła są ustawione w dwóch grupach daleko od siebie, dlatego że osoby nie chcą przebywać w swoim towarzystwie, być słyszane przez drugą grupę” lub „Moim zdaniem w miejscu, w którym są dwa wrogie obozy, przebiega linia, która wyznacza granicę, bo obozy chcą zaznaczyć, gdzie ich przeciwnicy nie mają wstępu”. I dokonajcie tej zmiany w przestrzeni. Można wielokrotnie dokonać zmiany związanej z każdym z obiektów (np. ustawienie krzesła).

Wariant: zadanie to możesz wykonać także w parach – rozdaj grupie kartki w rozmiarze A4 lub A3 i poproś, by przedstawiły przestrzeń dwóch wrogich obozów w formie plastycznej.

Następnie obejrzyjcie wspólnie powstałe miejsce/a i opiszcie je, kończąc zdanie: Poznasz, że jesteś w miejscu konfliktu po tym, że

Zatrzymajcie się na chwilę wspólnie na wszystkich dokonanych przez Was interwencjach – zapytaj grupę, o obserwacje, wrażenia. Zapytaj, czy konflikty zawsze są widoczne w przestrzeni? Kiedy ich nie widać?

3. Możecie wykorzystać powstałą przestrzeń do mikroteatralnego działania: stworzenia żywych obrazów. Poproś, by klasa podzieliła się na dwa zespoły i ustawiła w przestrzeni tak, by pokazać wrogą relację pomiędzy dwoma obozami. Jak można to podkreślić? Po zakończonym działaniu, zapytaj grupę, jakie oznaki sprawiły, że widać było wrogość pomiędzy obozami.

Następnie wykorzystajcie tę przestrzeń jako scenografię do wspólnego czytania książki „Wróg”. Jest ona zaprojektowana w ten sposób, że pokazuje, co dzieje się w okopach u dwóch żołnierzy wrogich sobie sił – czytaj jej tekst na głos, przemieszczajcie się wspólnie jako grupa w trakcie lektury w przestrzeni sali, podążając za tym, co pojawia się w tekście.

Na koniec poproś grupę, aby podzieliła się swoimi wrażeniami z lektury: co najmocniej utknęło w ich pamięci? Który moment najbardziej ich poruszył? Co ich zaskoczyło? Co myślą o zakończeniu książki?

WSKAZÓWKA DLA OSÓB, KTÓRE CHCĄ PRZYGOTOWAĆ POKAZ:

Wasza aranżacja przestrzeni sali może Wam posłużyć do zbudowania przestrzeni Waszego pokazu. Jeśli chcecie na dalszym etapie możecie dodać kolejne elementy, które pokażą wzajemną wrogość dwóch obozów – ale możecie też poprzestać na subtelnym, symbolicznym zarysowaniu różnicy między nimi. Porozmawiaj z grupą o tym, które rozwiązanie jest dla niej bardziej interesujące i dlaczego.

WARSZTAT IV

Temat: Co robić z konfliktem?

Opis: Konflikty są częścią naszego życia – czasem dotyczą błahych spraw, czasem bardzo poważnych i istotnych dla nas. Jeśli jesteśmy w nich stroną, możemy jednak oddziaływać na ich przebieg – zajęcia służą zaproszeniu grupy do namysłu nad tym, jak możemy aktywnie wpływać na przebieg i rozwiązywanie konfliktów.

Cel: Celem zajęć jest zauważenie, na jakie aspekty związane z przebiegiem konfliktów mamy wpływ i możemy oddziaływać na nie.

Materiały: tablica lub flipchart, kartki A4 (po jednej dla każdej osoby uczestniczącej), różnorodne przybory plastyczne (kredki, mazaki, markery, kolorowe pisaki).

Przebieg:

1. **Burza mózgów:** Zaproś uczestników do wspólnej burzy mózgów, w której poszukajcie odpowiedzi na pytanie: Dlaczego ludziom trudno jest się porozumieć? Poszukajcie jak największej liczby powodów, które przyjdą Wam do głowy. Zachęć osoby, by sięgały pamięcią do swoich doświadczeń, obserwacji i na tej podstawie proponowały odpowiedzi (konkretne sytuacje mogą ułatwić pracę – zaznacz, że nie muszą jednak przytaczać tych historii). Zapisuj na tablicy lub flipcharcie wszystkie pojawiające się powody.

Jeśli pracujecie ze wszystkimi konspektami, możesz nawiązać do poprzednich zajęć i zapytać jako punkt wyjścia o sytuację żołnierzy w książce „Wróg” – dlaczego oni nie mogli się porozumieć? Co im to utrudniało? A dopiero potem przejść do innych skojarzeń i obserwacji grupy.

2. **Jak wziąć sprawy w swoje ręce:** Spójrzcie wspólnie na opracowaną listę wyzwań. Powiedz grupie, że do tej pory zastanawialiście się na tym, jak konflikt zmienia osoby i ich otoczenie, a teraz to Wy zastanowicie się, jak zmienić konflikt – co według grupy można zrobić inaczej, by ułatwić sobie i innym bycie w konflikcie oraz otworzyć sobie ścieżkę do porozumienia. Zaznacz, że różnice i emocje z nimi związane są naturalne, ale w naszych rękach pozostaje decyzja, jak będziemy to wyrażać i o tym rozmawiać. Do opracowania pomysłów, korzystajcie z listy, którą stworzyliście i szukajcie alternatyw dla wymienionych przez Was wyzwań. Możecie na tym etapie pracować wspólnie w kole lub utworzyć mniejsze grupy, które wspólnie szukają rozwiązań, innych zachowań, które mogą być pomocne. Innym wariantem jest praca indywidualna – poleć, aby na zakończenie każda osoba zastanowiła się, jakim przesłaniem chciałaby się podzielić z innymi, by wesprzeć ludzi w przechodzeniu przez konfliktowe sytuacje: niech każdy opracuje jedną wskazówkę, którą chciałby przekazać. Rozdaj kartki i przybory plastyczne – poproś o zapisanie haseł i dodanie do nich elementów graficznych, które będą wzmacniały przekaz.

Jeśli pracujecie z książką, możesz się tu odwołać do momentu, w którym żołnierze rzucają nawzajem do swoich okopów butelki z ukrytą wewnątrz wiadomością z prośbą o pokój.

Jeśli działacie w grupach poproś je, aby zaprezentowały swoje odpowiedzi w formie instrukcji/poradnika dla osób w konflikcie.

WSKAZÓWKA DLA OSÓB, KTÓRE CHCĄ PRZYGOTOWAĆ POKAZ:

Stworzona przez Was lista wyzwań i potencjalnych sposobów na to, jak sobie z nimi radzić, to gotowy materiał dramaturgiczny. Zrób zdjęcia stworzonych odpowiedzi. Możecie je opracować w formie kolejnych punktów instrukcji obsługi konfliktu (np. Czemu trudno jest się porozumieć? Co możemy zrobić, żeby było nam łatwiej się porozumieć?).

WARSZTAT V

Temat: Wojny ludzi, wojny państw

Opis: Warsztaty są przestrzenią do poznania i uporządkowania zagadnień związanych z konfliktami. Poprzez zadania, takie jak tworzenie kolaży i analizowanie zdjęć, grupa ma okazję zastanowić się nad przyczynami i skutkami wojen, a także nad tym, jak osiągnąć pokój. Zajęcia pozwolą na rozwijanie empatii, umiejętności analizy oraz krytycznego myślenia.

Cel: Przybliżenie złożonego tematu konfliktów zbrojnych, zaproszenie do refleksji nad konsekwencjami wojen dla ludzi i społeczeństwa, a także zwrócenie uwagi na wartość pokoju i zgodnego współistnienia.

Materiały: kartki A4, kleje, nożyczki, kolorowe czasopisma, fotografie przedstawiające ekspozycje Muzeum Wojska w Białymstoku (Załącznik nr 1, 2, 3, 4, 5, 6), fotografie obiektów muzealnych (Załącznik nr 7, 8, 9, 10, 11, 12).

Przebieg:

1. Wprowadzenie: Przedstaw temat oraz plan spotkania. Porozmawiaj z grupą na temat konfliktów między ludźmi i między państwami. Zapytaj:
 - Dlaczego wybuchają konflikty między ludźmi?
 - Dlaczego wybuchają konflikty między państwami?
 - Jak przebiegają konflikty między ludźmi, a jak między państwami?
 - Czym kończą się konflikty między ludźmi, a czym między państwami?
 - Czy zakończenie konfliktu zawsze oznacza pokój?
2. Kolaż: Zapytaj grupę, jaki jest według niej idealny świat. Zaproś do wykonania techniką kolażu pracy plastycznej pt. Idealny świat. Podziel klasę na kiluosobowe zespoły. Rozdaj kartki, kleje, nożyczki oraz kolorowe czasopisma. Poproś o wybranie i wycięcie z czasopism zdjęć, a następnie stworzenie kompozycji i przyklejenie jej na kartce. Poproś zespoły o zaprezentowanie prac oraz opowiedzenie o tym, czym jest dla nich idealny świat. Zapytaj grupę: jakie wydarzenia czy sytuacje burzy idealny świat, spokój i szczęście?
3. Obrazy z wystawy: Rozłóż lub rozwieś przed grupą fotografie z wystawy dotyczącej II wojny światowej. Zaproś zespoły do przyjrzenia się poszczególnym zdjęciom, a następnie do wybrania jednego zdjęcia, które najbardziej oddaje wojnę. Zachęć wszystkich do omówienia swoich wyborów. Odwołując się do zdjęć, opowiedz o przebiegu II wojny światowej. Poproś zespoły o przyklejenie zdjęć z wystawy na kolaże. Zaproś grupę do krótkiej dyskusji na temat: Jak bardzo wojna zmienia świat zwykłych obywateli? Przedstaw skutki II wojny światowej dla ludności cywilnej
4. Historie zaklęte w przedmiotach: Rozłóż przed osobami uczestniczącymi fotografie obiektów muzealnych. Zaproś grupę do rozmowy o tych obiektach, zapytaj:
 - Z czym się kojarzą?

- Do czego i komu służyły te przedmioty?
- Do czego jeszcze mogły służyć ludziom?
- Co wiemy o żołnierzach, którzy ich używali?
- Czego dowiadujemy się o wojnie, w której były używane?

5. Podsumowanie: na zakończenie poproś, by każda osoba powiedziała o jednej ważnej dla niej rzeczy związanej z konfliktami, którą zapamiętuje z dzisiejszych zajęć.

Załącznik nr 1 Wystawa „Przeciw dwóm wrogom”, diorama „Wrzesień 1939”

Załącznik nr 2 Wystawa „Przeciw dwóm wrogom”, diorama „Dwóch wrogów”

Załącznik nr 3 Wystawa „Przeciw dwóm wrogom”, diorama „Monte Cassino”

Załącznik nr 4 Wystawa „Przeciw dwóm wrogom”, diorama „Łużyce 1945”

Załącznik nr 5 Wystawa „Przeciw dwóm wrogom”, diorama „Front Wschodni 1944-1945”

Załącznik nr 6 Wystawa „Przeciw dwóm wrogom”, diorama „Podziemie niepodległościowe”

Załącznik nr 9 Fotografia z pacyfikacji wsi przez żołnierzy niemieckich

Załącznik nr 11 Polski pistolet VIS

Załącznik nr 10 Polski znak tożsamości

Załącznik nr 7 Żołnierze 1 Samodzielnej Brygady Spadochronowej

Załącznik nr 12 Polska manierka

Załącznik nr 8 Żołnierze Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie podczas posiłku

WARSZTAT VI

Temat: Wojna wczoraj i dziś

Opis: Warsztaty prowadzą grupę przez refleksję nad pojęciami wojny i pokoju na tle współczesnych konfliktów. Angażują ją w aktywne poszukiwanie odpowiedzi na pytania dotyczące wojen. Pozwalają przyjrzeć się wpływowi konfliktów międzynarodowych na życie ludności cywilnej, a także zastanowić się nad możliwościami niesienia pomocy potrzebującym.

Cel: Rozbudzenie świadomości społecznej w zakresie konfliktów zbrojnych, przybliżenie złożoności zjawiska wojny oraz zachęcenie do refleksji nad wartością pokoju.

Materiały: komputer z głośnikami, linki do dźwięków na YouTube (strumień, śpiew ptaków, gwar ulicy, śmiech dziecka, alarm przeciwlotniczy, działania wojenne), kolorowe karteczki w 4 kolorach podstawowych – po 4 dla każdego uczestnika, globus z zaznaczonymi miejscami konfliktów międzynarodowych (np. poprzez wyklejenie kropkami z plasteliny), historyczne oraz współczesne zdjęcia wojenne z internetu, karty DIXIT lub inne karty trenerskie.

Przebieg:

1. Wprowadzenie: Przedstaw temat oraz plan spotkania. Porozmawiaj z grupą o pojęciach wojny i pokoju. Odwołaj się do przykładów historycznych. Zapytaj:
 - Dlaczego wybuchają konflikty między państwami?
 - Co się dzieje gdy kłócą się państwa?
 - Co robią żołnierze w czasie wojny?
 - Co robi ludność cywilna w czasie wojny?
 - Gdzie dziś toczą się wojny?
2. Dźwięki: Zaproś grupę do wysłuchania kolejno dźwięków (strumień, śpiew ptaków, gwar ulicy, śmiech dziecka, alarm przeciwlotniczy, działania wojenne), poproś aby za każdym razem dobrali kolor, który kojarzy się im z danym dźwiękiem. Zapytaj:
 - Czy możecie nazwać poszczególne dźwięki?
 - Które z dźwięków były przyjemne, a które nie?
 - Jakie emocje wzbudzały? Jakiego koloru?
 - Które z tych dźwięków były dźwiękami wojny?
3. Konflikty dziś: Posługując się wcześniej przygotowanym globusem wskaż państwa, które są współcześnie uwikłane w konflikty międzynarodowe. Zapytaj:
 - Czy liczba współczesnych konfliktów jest duża czy mała?
 - Gdzie toczy się najwięcej konfliktów?
 - Gdzie toczą się konflikty najbliższe nam?
 - Gdzie na świecie panuje pokój?
4. Obrazy wojny: Zaproś grupę do obejrzenia wydrukowanych zdjęć. Poproś o rozpoznanie zdjęć wykonanych w przeszłości oraz współcześnie. Zapytaj:
 - Czy mamy jakiś wpływ na to, co się dzieje?

- Co ludzie mogą robić, żeby nie było wojen?
- Jak na zdjęciach pokazani są cywile, a jak żołnierze?
- Jak pomóc ludziom, którzy doświadczają wojny?
- Czy dla ludności cywilnej wojna kończy się wraz z podpisaniem rozejmu między państwami?
- Co odróżnia, a co łączy zdjęcia z przeszłości oraz fotografie współczesne o tematyce wojennej?

5. Podsumowanie: na zakończenie rozłóż przed grupą karty Dixit. Poproś, by każda osoba wybrała kartę, która obrazuje szczęście lub poczucie zadowolenia. Omówcie wybory kart. Poproś, aby ułożyli swoje karty na zdjęciach wojennych.

CO DALEJ?

Obejrzyj swoje zapiski z zajęć – ten materiał może być podstawą do budowania scenariusza pokazu, ale też dalszej pracy nad scenami. Głównym tematem spotkań jest pokazanie konfliktu jako czegoś, co wpływa na nas samych i nasze otoczenie – czujemy się inaczej, zachowujemy się inaczej, robimy inne rzeczy. Pokaz może więc być rodzajem wprowadzenia publiczności w obserwacje grupy, rodzajem stworzonej przez nich „Instrukcji rozpoznawania konfliktów”. Oto kilka propozycji:

- materiały z warsztatu III mogą posłużyć do zakomponowania przestrzeni i szukania rozwiązań scenograficznych – ale też do zbudowania metaforycznych scen, w których występujące osoby pokażą, jakie znaki wskazują na konflikt między ludźmi;
- materiały z warsztatu II mogą posłużyć do budowania ról postaci we wrogich obozach – ale też do stworzenia własnej sceny, w której tematem jest rozpoznawanie w sobie i innych zmian wywołanych konfliktową sytuacją. Na podstawie tego ćwiczenia może też powstać choreografia figur zgody i niezgody;
- materiały z warsztatu I mogą posłużyć do opowiedzenia o tym, czym jest konflikt według grupy, ale też być podstawą do podzielenia się różnorodnymi obserwacjami grupy na temat konfliktów.
- materiały z warsztatu IV mogą posłużyć do zbudowania scen dotyczących wyzwań w porozumiewaniu się i sposobów na radzenia sobie z nimi;
- Podczas tworzenia scenariusza korzystajcie z wypowiedzi z zajęć – ważne jednak, aby zapytać poszczególne osoby o zgodę na to, by zaprezentować te teksty na scenie w formie, która powstała w toku Waszej pracy.

Pamiętaj przede wszystkim, że to Ty jesteś z grupą na zajęciach i najlepiej potrafisz rozpoznać, który kierunek pracy z tym materiałem odpowiada jej potrzebom, możliwościom i temu, co się wydarza w procesie Waszych spotkań. Możesz dodawać własne elementy, zmieniać pomysły na ćwiczenia i sposób ich wykorzystania, rozwijając je w kolejne zadania i sceny.

SPEKTAKL „WRÓG”

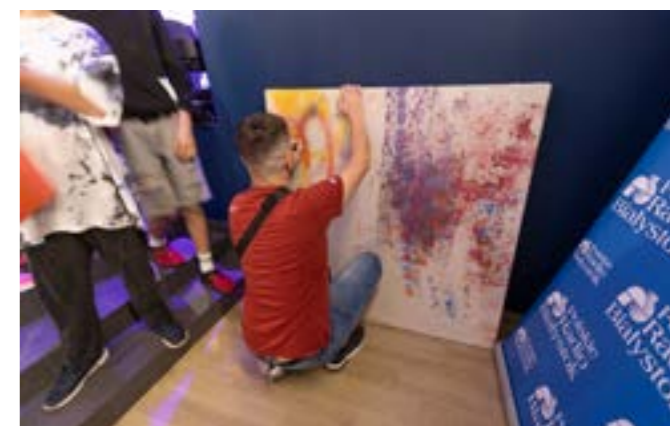
Spektakl 19.09.2024 r. Mońki (Mediateka, we współpracy z Monieckim Ośrodkiem Kultury)

Spektakl „Wróg” był owocem intensywnej pracy warsztatowej młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną. Ten wyjątkowy spektakl miał na celu nie tylko ukazanie talentów młodych artystów, ale także skłonienie widowni do refleksji nad trudnymi tematami konfliktów i ich wpływu na nasze życie.

Przedstawienie zostało zaprezentowane w czterech miejscowościach województwa podlaskiego: w Mońkach, Gródku, Augustowie i w Białymstoku. Każda z tych prezentacji była nie tylko okazją do podziwiania twórczości młodzieży, ale również do interaktywnego udziału widzów. Publiczność miała szansę nie tylko oglądać występ, ale także aktywnie uczestniczyć w dyskusjach i dzielić się swoimi uczuciami oraz przemyśleniami na temat konfliktów, które toczą się wokół nas.

Po ostatnim spektaklu odbył się piknik edukacyjno-integracyjny. Podopieczni ośrodka i wszyscy widzowie mogli skorzystać ze stoiska edukacyjnego Muzeum Wojska w Białymstoku oraz animacji. Piknik był przestrzenią do wspólnego świętowania i wymiany myśli na temat projektu oraz znaczenia edukacji włączającej.

Próby

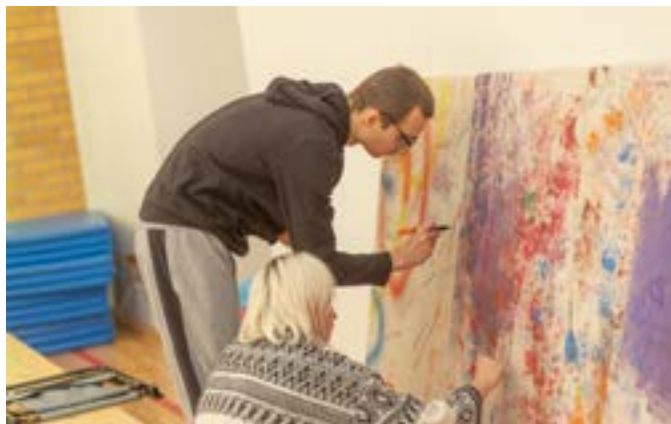
Spektakl 26.09.2024 r. Gródek (Gminne Centrum Kultury w Gródku)

Spektakl 03.10.2024 r. Augustów (Augustowskie Placówki Kultury)

Spektakl 10.10.2024 r. Białystok (Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Białymstoku)

SCENARIUSZ SPEKTAKLU

Zamieszczamy poniżej scenariusz spektaklu „Wróg”, który powstał w ramach projektu „Młodzieżowy teatr włączający”. Możesz go wykorzystać do przygotowania występu z grupą, z którą pracujesz w szkole. Zamieszczamy też wskazówki inscenizacyjne, które pozwolą Wam przygotować ten pokaz.

Wskazówki inscenizacyjne

Aranżacja przestrzeni scenicznej:

- wybierzcie miejsce, w którym odbędzie się pokaz – ważne, żeby była to sala wystarczająco duża, by zaaranżować w niej przestrzeń gry i przestrzeń dla widowni. Sprawdź też warunki akustyczne;
- scenografia: przestrzeń sceny podzielcie na dwa oddzielne obozy – każdy z nich powinien zajmować tyle samo miejsca, mieć swoje centrum (bazę) i nieco przestrzeni do ruchu wokół. Do zbudowania baz możecie wykorzystać po prostu namioty lub zbudować je korzystając z prostych przedmiotów, mogą to być: koce, ławki, krzesła, tekturowe pudła itp. W każdym obozie na ścianie znajduje się też rysunek planu obozu i wzorowana na książce instrukcja obsługi wroga w formie dużego plakatu, który na początku jest zasłonięty (tkaniną lub drugim arkuszem papieru) oraz zdjęcia rodzinne. Różnicę między grupami możecie podkreślić na różne sposoby: na przykład każdy obóz ma swój własny kolor, po każdej stronie wisi flaga z wymyślonym przez Was symbolem danego obozu. Zbudujcie pomiędzy nimi wysoki mur lub dwa okopy (wykorzystajcie do tego dmuchane zabawki, balony, piłki lub poduszki i pluszaki, które ukryjecie pod kocami). Ważne, by ustawić miejsca dla publiczności tak, by mogła ona widzieć, co dzieje się w obu obozach.

Kostiumy:

- postarajcie się, aby członkowie i członkinie tego samego zespołu mieli jakiś element wspólny stroju: np. ten sam kolor ubrań, koszulki lub naklejki na ubranie z tym samym znakiem, ten sam rodzaj nakrycia głowy. Ważne, żeby Wasz wybór pozwalał rozpoznać przynależność aktorów i aktorek do konkretnego obozu;
- przygotujcie stroje-kamuflaże do wykorzystania w V scenie: mogą to być stroje w kolorach drugiego obozu lub ubrania w kolorach moro lub inne wymyślone przez grupę sposoby na wtopienie się w tło.

WRÓG

SCENA I

WEJŚCIE WIDOWNI

Podczas wejścia widowni na salę zespół aktorski jest już na scenie oraz gra głośno dynamiczna muzyka. Obie grupy są w ruchu naśladującym marsz lub musztrę w ramach przestrzeni swojego obozu – trwa on do momentu, aż publiczność zajmie swoje miejsca.

Gdy wszyscy zajmą swoje miejsca na widowni, muzyka zostaje ściszona lub wyłączona – tak, żeby można było słyszeć osoby na scenie.

Jest to sygnał dla OSOBY Z OBOZU „A”, ab wstała, podeszła do miejsca z planem ustawienia obu obozów, odsłoniła go i zaczęła mówić – po niej dołączają kolejne osoby. Rozdzielcie te wypowiedzi pomiędzy osoby występujące w każdym z obozów:

SCENA II

START WOJNY

OBÓZ A: Jest wojna.

OBÓZ B: Jest.

OBÓZ A: Jestem tu ja.

OBÓZ B: A ja jestem tu.

OBÓZ A: To moja dziura.

OBÓZ B: A tu mój dół.

OBÓZ A: Pif paf.

OBÓZ B: Pif paf.

OBÓZ A: Tam Wróg mój.

OBÓZ B: Stój!

OBÓZ A: Cisza...

OBÓZ B: Cisza.

Od tego momentu wszyscy po obu stronach muru starają się nie ruszać i nie mówić. W tym czasie dwie osoby z każdego obozu podkradają bezszelestnie do muru i, skradając się, mówią kwestie:

OBÓZ A: Czekam na jego ruch.

OBÓZ B: Czekam.

OBÓZ A: Czekam.

OBÓZ B: Czekam.

OBÓZ A: O...

OBÓZ B: O?...

Ziewają.

SCENA III

WOJNA TRWA

Obie osoby wracają do swoich obozów i w swoich obozach zdają relacje z wyprawy. W grze aktorskiej widać rosnące emocje i negatywne nastawienie do przeciwników.

OBÓZ A: On musi być sam.

OBÓZ B: On musi być sam.

OBÓZ A: On jest potworem.

OBÓZ B: On jest potworem.

OBÓZ A: Zabija.

OBÓZ B: Niszczy.

OBÓZ A: To wszystko jego...

OBÓZ B: ...wina.

Oba obozy patrzą na swoje instrukcje na tablicach.

OBÓZ A: To jest jasne, kim jest wróg.

OBÓZ B: Tu w instrukcji jest wszystko.

Treść obu instrukcji jest taka sama, dlatego obozy A i B czytają fragmenty naprzemiennie lub równocześnie. Kiedy jedna osoba w obozie czyta fragment – pozostałe słuchają w skupieniu, ktoś może zapisać, a na przodzie sceny grupa osób w każdym obozie pokazuje choreografię utworzoną z wrogich pozycji ciał:

OBÓZ A i B: "Instrukcja tak opisuje wroga:

trzeba go zniszczyć, zanim zniszczy nas,

ponieważ jest okrutny i bezlitosny.

Jeśli nas zniszczy, zniszczy też nasze rodziny.

Ale to mu nie wystarczy.

Zniszczy też psy i inne zwierzęta,

spali lasy, zatruje wodę.

Wróg nie jest człowiekiem.¹

WSZYSCY potakują; mówią z zapalem:

To prawda!

Zgadza się.

Tak mówi instrukcja...

Uspokajają się...

¹ Fragment książki „Wróg”, Davide Cali, Serge Bloch.

SCENA V

NOC U WROGA

Panuje ponownie cisza, zapada ciemność (można to osiągnąć, zasłaniając okna i wyłączając światło w sali). Oba obozy odpalają swoje lampki lub latarki, kierując je na sufit – tak by powstało wrażenie rozgwieżdżonego nieba.

OBÓZ A: Jest noc.
 OBÓZ B: Widzę gwiazdy?
 OBÓZ A: Czy wróg też widzi moje gwiazdy
 OBÓZ B: Czy on ma dość tak jak ja?
 OBÓZ A: Mam dość.
 OBÓZ B: Idę.
 OBÓZ A: Spróbuję odważyć się.
 OBÓZ B: Zakładam kamuflaż!

Wszyscy zakładają stroje-kamuflaże i idą do przeciwnych obozów. Czołgają się w swoim kierunku i mijają. W obu obozach są zdjęcia rodzinne, które postaci oglądają (mogą to być autentyczne fotografie rodzin uczestników i uczestniczek przedstawienia). Osoby rozmawiają ze sobą:

OBÓZ A: Nikogo tu nie ma.
 OBÓZ B: Ani śladu żywej duszy.
 OBÓZ A: Jak to?
 OBÓZ B: Nikogo tu nie ma.
 OBÓZ A: Jest instrukcja wroga.
 OBÓZ B: Taka jak nasza.
 OBÓZ A: Zobaczcie, są tu jego rzeczy.
 OBÓZ B: Zobaczcie, są tu jego rzeczy.
 OBÓZ A: Poduszki, książki, zdjęcia...
 OBÓZ B: Takie jak moje.
 OBÓZ A: On ma rodzinę tak jak ja.
 OBÓZ B: On ma zwierzaka tak jak ja.
 OBÓZ A: On jest zmęczony tak jak ja.
 OBÓZ B: Chcę wrócić do domu.
 OBÓZ A - WSZYSCY : Tak jak ja.
 Cisza.

SCENA VI

DECYZJA

OBÓZ B: Dobra, czas zakończyć tę wojnę.
 OBÓZ A : Wysłałam wiadomość.
 Tu osoby występujące mogą wykonać układ złożony z gestów zgody.
 Wszyscy wyciągają z kieszeni wiadomości w małych opakowaniach – z przesłaniem do wroga. Podają wiadomości widowni, mówiąc:
 WSZYSCY: Przeczytaj i podaj dalej.

SCENA VII

KONIEC WOJNY

OBÓZ B: Maaaam dość!
 Wszyscy się zatrzymują po czym mówią:
 WSZYSCY: /Cicho, delikatnie, pod nosem/ Ja też, i ja, ja też.
 OBÓZ A: Do dzieła.

W tle pojawia się wesola muzyka. Wszyscy demontują mur, zamieniają się kolorami (np. wymieniając się koszulkami, symbolami), rozpoczyna się zabawa obiektami, które tworzyły wcześniej mur – można też wykorzystać bańki mydlane dla podbicia efektu radości ze zgody.

Spektakl

Scenariusz: Paula Czarnecka

Teksty i dialogi: Karolina Czarnecka

Choreografia: Dorota Baranowska

Scenografia: Maria Żynel

Opracowanie muzyczne: Rafał Przytocki

Spektakl powstał na podstawie doświadczeń projektowych i jest inspirowany książką „Wróg” (Davide Cali, Serge Bloch).

W spektaklu wystąpili: wychowankowie Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego im. Waldemara Kikolskiego w Białymstoku oraz Kristina Dereviaha, Karolina Konicka, Polina Kuzhelieva, Anastasiia Maistru, Rafał Przytocki (studenci Akademii Teatralnej im. A. Zelwerowicza, Filii w Białymstoku)

Realizatorzy projektu „Młodzieżowy teatr włączający”

Koordinacja projektu: Ewelina Sarosiek

Prowadzenie warsztatów: Dorota Baranowska, Mateusz Budzyński, Karolina Czarnecka, Paula Czarnecka, Marzena Wilczko, Maria Żynel

Tłumaczenia spektakli na PJM: „MILO” Krzysztof Cis

Realizacja audiodeskrypcji: Studio Montażownia, **tekst:** NAPISY-AUDIODESKRYPCJA - Izabela Künstler-Zawisza

Fotografie oraz nagrania spektakli: Piotr Ejsmont, Szczepan Skibicki

Grafika: Marcin Żukowski

Grafika promująca spektakl: Aleksandra Magnuszewska

Strona internetowa: Beata Wiśniewska-Lewoc

Działania promocyjne: Marcin Koziński

Wszystkie materiały powstałe w ramach projektu są dostępne w wersji elektronicznej na wolnej licencji CC-BY-SA na stronie:

www.mwb.com.pl/teatr

Partnerzy

Specjalny Ośrodek Szkolenia i Wychowania im. Włodzimierza Kłosskiego
23-743 Białystok, ul. Armii Polskiej 48,
tel. 41 834-41 41, www.osw.bialystok.pl, www.osw.bialystok.pl

Partnerzy medialni

WSPÓŁCZESNA

Kurier Poranny

niepełni.sprawni.pl

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

**[KULTURA
DOSTĘPNA**

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury

Młodzieżowy
**TEATR
WŁĄCZAJĄCY**